

Valintaesitys maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristön käsittelyyn

Hankkeen julkinen nimi	Ideoiden polku innovaatioihin: Pohjanmaan kasvualusta (OPTIONAL)
Hakemusnumero	R-02131
Valintakokouksen päivämäärä	23.4.2025
Hakijan virallinen nimi	Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä
Osatoteuttajat	Centria-ammattikorkeakoulu Oy, Oulun Yliopisto
Toimintalinja	7 Oikeudenmukaisen siirtymän Suomi
Erityistavoite	7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä
Alkamispäivämäärä	1.9.2025
Päättymispäivämäärä	31.8.2027
Käsittelijä	Ville Mehtälä

Hakijan esittämä kuvaus hankkeen sisällöstä

Pohjois-Pohjanmaan alueella on runsaasti mikro- ja pk-yrityksiä, joiden ideat jäävät usein toteuttamatta, koska ne edellyttävät taloudellisia resursseja ja teknistä asiantuntemusta, joita pienillä yrityksillä ei välttämättä ole. Oulun yliopiston tekemän tutkimuksen mukaan Pohjois-Pohjanmaan pienyritykset voivat jäädä vaille riittävää tukea ja resursseja, vaikka alueella on vahvaa TKI-toimintaa. Tämä hanke vastaa tarpeeseen luomalla toimintamallin, joka mahdollistaa innovaatioiden kehittämisen kohti uusia liiketoimintaavauksia.

Turpeen kokonaistuotanto ja työllistävyys ovat vähentyneet yli puolella vuosina 2019–2021. Turve- ja koneyrittäjille on löydettävä korvaavia liiketoimintamahdollisuuksia. On myös löydettävä työpaikkoja ja tarjottava koulutusta osaamisen kehittämiseksi. Maaseutualueilla on rajalliset mahdollisuudet synnyttää uusia korvaavia työpaikkoja, koska yrityksiä on vähän ja ne ovat pieniä. Maaseudulla myös TKI-toiminnan määrä on alhainen, sen keskittyessä isoille kaupunkialueille.

Hankkeessa toteutettava työelämätaitojen ohjaus avaa uusia mahdollisuuksia työelämässä. Turvealalla työskennelleillä on usein kone-, metalli-, maatalous- tai kuljetusalan koulutus ja he tarvitsevat uusia työmahdollisuuksia, jotka hyödyntävät heidän osaamistaan ja antavat heille mahdollisuuden sopeutua alueen muuttuviin olosuhteisiin. Ideoiden polku innovaatioihin -hanke tarjoaa tälle kohderyhmälle mahdollisuuden osallistua tuotekehitykseen metallialan yrityksissä. Hanke tarjoaa näille henkilöille valmennusta, jonka avulla he voivat siirtyä metallialalle yrittäjiksi tai työntekijöiksi, hyödyntäen siirtymäkoulutusta ja käytännön osaamista innovaatioiden kehittämisessä ja valmistuksessa.

Hankkeen varsinaiset kohderyhmät:

Hankkeen ensisijaisena kohderyhmänä ovat yrittäjät ja yritysten työntekijät, jotka etsivät uutta osaamista ja työllistymismahdollisuuksia erityisesti turvealan korvaamiseksi uusiutuvan energian parissa. Kohderyhmään kuuluvat siten turvesektorilta työttömiksi jääneet ja työttömyysuhan alla olevat henkilöt,

turvealalta pois siirtyneet tai siirtymässä olevat yrittäjät ja työntekijät sekä muut työttömyys- ja syrjäytymisvaarassa olevat. Lisäksi kohderyhmänä ovat innovatiiviset metallialan yrittäjät, pienet metallialan yritykset sekä yksityishenkilöt, joilla on tuotteisiin tai tuotannonkehittämiseen liittyviä ideoita, mutta ei riittäviä resursseja, osaamista tai verkostoja niiden edistämiseen. Osatoteuttajien TKI- ja opetushenkilöstö kuuluvat myös kohderyhmään.

Osallistuvia henkilöitä yhteensä 88 (työttömänä 32, työssä 36, koulutuksessa 15, työmark. ulk. 5)

Osallistuvia yrityksiä 23 (hakemuksen liitteenä yhteistyökirjeet seuraavilta yrityksiltä: Agronic Oy, Swapbat Oy, Oulun Palametalli Oy, Atlantia Works Oy, Enmac Oy)

Yhteistyöstä dokumentit liitteenä myös Ylivieska-Kalajoki-Nivala työllisyysalue, Raahen työllisyysalue, Sytyke, Ylivieskan ohjaamo

Hankkeen tavoitteet:

Tavoite 1: Metallialan yhteistyöverkosto. Yhteistyöverkoston rakentaminen alueen yritysten, oppilaitosten ja julkisten toimijoiden välille. Verkosto tuo yhteen koulutusorganisaatiot ja metallialan yritykset, mikä helpottaa uusien yrittäjyys- ja työllistymismahdollisuuksien luomista metallialalla.

Tavoite 2: Yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia työttömille tai työttömäksi jääville. Syrjäytymisuhan alla olevien työllistymisen tukeminen yrittäjyys- ja työelämävalmennuksen avulla, jotta heillä on aiempaa enemmän valmiuksia hakeutua työelämään ja työllistyä ja osaamista perustaa yritys liikeideansa ympärille. Hanke tarjoaa valmennusta ja mentorointia tukemaan näiden henkilöiden integroitumista työmarkkinoille.

Tavoite 3: Ajanmukainen innovaatiokehittämisen infrastruktuuri ja sen osaava henkilöstö. Tuotemallien tuotantoprosessin kehittäminen ja tuotemallien valmistustaitojen vahvistaminen, jolloin alueen metallialan yritykset saavat käyttöönsä uusia teknologioita ja laitteistoja. Tämä tukee siirtymäsuunnitelmaa alueen elinkeinorakenteen monipuolistamisessa.

Tavoite 4: Ideoiden Polku Innovaatioihin, jonka kautta tuoteideat ja innovaatiot on tulevaisuudessa mahdollista jalostaa kehitysversioiksi. Metallialan innovaatioiden ja tuotemallien kehittäminen, joka hyödyntää pienyritysten ja yksityishenkilöiden tuoteideoita. Tavoitteena on kehittää paikallista teknistä osaamista ja tarjota uusi väylä yritysten kasvualueella.

Tavoite 5: Ajasta ja paikasta riippumattomat oppimismoduulit. Koulutuksen kehittäminen, jossa innovointiin ja tuotekehitykseen liittyvät sisällöt tuotetaan ajasta ja paikasta riippumattomina oppimismoduuleina. Tämä tukee koulutustarjonnan alueellista tasa-arvoa ja mahdollistaa etäopiskelun työelämän tarpeiden mukaisesti.

Hankkeen toimenpiteet:

TP1: Yhteistyöverkoston luominen ja ylläpito (JEDU vastuussa; Centria ja OY osallistuvat)

Toimenpiteet keskittyvät alueen yritysten, oppilaitosten ja julkisten toimijoiden yhteistyön rakentamiseen. Työttömien ja syrjäytymisuhan alla olevien tavoittaminen tiedostetaan haasteelliseksi, joten verkoston luomisessa on syytä korostaa aktiivista yhteistyötä työllisyysalueiden ja työllisyystoimijoiden kanssa. Verkoston luomiseksi järjestetään säännöllisiä tapaamisia ja työpajoja, joissa osallistujat voivat jakaa tietoa ja kehittää uusia ratkaisuja.

Järjestetään infotilaisuuksia eri sidosryhmille mm. työllisyysalueiden kautta turvealalta työttömäksi jääville sekä muille työttömille. Hankkeesta ja sen toimenpiteistä viestitään somemarkkinoinnin ja tapahtumien kautta pyrkimyksenä tavoittaa työllisyysalueiden rekistereiden ulkopuolisia henkilöitä sekä etsivän nuorisotyön, aikuissosiaalityön, nuorten työpajojen, Ohjaamoiden ja muiden työttömille

palveluja tarjoavien toimijoiden kautta. Alueen mikroja pienyrittäjiä informoidaan tapahtumien ja uutiskirjeiden avulla hankkeen tarjoamista mahdollisuuksista tuoteideoiden jalostamiseen tuotemalleiksi. Potentiaalisia innovoijia tavoitellaan monikanavaisella viestinnällä ja aktiivisella osallistumisella messuille, yrittäjätapahtumiin ja paikallisiin tilaisuuksiin.

TP2: Yrittäjyysvalmennus ja työelämätaitojen vahvistaminen (Centria vastuussa; JEDU osallistuu)
Tarjotaan yrittäjyys- ja työelämävalmennusta työttömille ja työttömyysuhan alla oleville henkilöille. Kohderyhmän tavoittamisessa tehdään tiivistä yhteistyötä työllisyysalueiden ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa. Valmennus kattaa yrityksen perustamiseen ja liiketoimintaan liittyvän valmennuksen sekä yritystoiminnan taloudenhoidon perusteet.

Laaditaan 1) osaamisen kartoituksen malli, jolla saadaan kohderyhmän osaaminen ja osaamistarpeet selvitettyä sekä millaista valmennusta osallistujat tarvitsee työllistymisen, opintojen aloittamisen tai vaikkapa elämänhallinnan tueksi ja 2) mentorointiohjelma, joka tukee osallistujien siirtymistä yrittäjiksi tai työntekijöiksi metallialalle.

Mentorointiohjelmaan sisällytetään yrittäjyys- ja työelämävalmennusta. Valmennukseen sisällytetään yrityksen perustamisen, kehittämisen ja liiketoimintaosaamisen ohella yrityksen ekologinen, sosiaalinen ja taloudellinen vastuullisuus. Yrittäjyys- ja työelämävalmennuksen rinnalla osallistujat osallistuu tarvittaessa työelämätaitoja ja sosiaalisia kontakteja edistäviin valmennuksiin, joissa pureudutaan kohderyhmän työelämätaitoihin, työnhakuun, vuorovaikutukseen, sosiaalisen toimintaan tai talouden hallintaan liittyviin haasteisiin kolmivaiheisen valmennuskokonaisuuden avulla. Osallistujille nimetään henkilökohtainen mentori. Ohjelmassa pyritään myös tukemaan osallistujien sosiaalisten taitojen vahvistumista ohjaamalla heitä pienryhmätoimintaan.

TP3: Tuotemallien tuotantoinfrastruktuurin ja valmistustaitojen kehittäminen (JEDU vastuussa; Centria ja OY osallistuvat)

Kehitetään toimintamallia, kuinka esille nousseet ideat voitaisiin hankkeen toimijoiden avulla toteuttaa tuotemalleiksi asti. Alussa tuoteideat arvioidaan ja pisteytetään työpaketin aikana kootun asiantuntijaraadin toimesta. Pisteytyksessä sekä tuoteideoiden arvioinnissa kartoitetaan myös tekoälyn tuomat mahdollisuudet. Jatkoon hyväksytyjä tuoteideoita lähdetään jalostamaan toimintamallin mukaisesti eteenpäin. Yliopisto toteuttaa suunnitelmat konseptin kehittämiseen liittyen ja JEDU jalostaa suunnitelmien pohjalta konkreettisen tuotemallin. Työpaketin aikana varmistetaan, että henkilöstön osaaminen on riittävällä tasolla tuotemallien toteuttamiseen liittyen ja tarvittaessa henkilöstöä koulutetaan. JEDUn koneet ja laitteet mahdollistavat hyvin pitkälle tuotemallien jalostamisen.

TP4: Metallialan innovaatioiden kehittäminen (OY vastuussa; Centria ja JEDU osallistuvat)
Työpaketissa keskitytään alueen yritysten ja yksityishenkilöiden tuoteideoiden jalostamiseen. Oulun yliopiston ja Centrian asiantuntijat tukevat tuotekehitystä, ja JEDUn osaaminen ja laitekanta mahdollistavat innovaatioiden toteutuksen. Toimenpiteisiin kuuluvat konseptointityöpajat, tekninen suunnittelu ja testausprosessit, jotka mahdollistavat innovaatioiden jalostamisen kilpailukykyisiksi tuotteiksi. Luodaan TP3:ssa suunniteltu Ideasta innovaatioon -polku, jonka kautta tuoteideat ja innovaatiot saadaan jalostettua pidemmälle. Ideoiden arviointiin määritetään asiantuntijaraati helpottamaan idean arviointia antamalla menetelmiä, näkökulmia ja kriteereitä jokaisen idean pisteyttämiseen tuloksena saadaan joukko innovaatioiksi jalostettavia tuotekonsepteja. Näistä innovaatioista luodaan tuotekonsepteja, jotka konseptoidaan Oulun yliopiston ja Centrian asiantuntijoiden ohjaamana. Suunnitelmien pohjalta JEDUn opiskelijat luovat innovaatioista varhaisen version tuotekonsepteja olemassa olevien resurssien rajoissa.

Projektiin valitut tuoteideat tullaan jalostamaan ideasta aina varhaisen version tuotteiksi saakka. Suunnittelu tehdään standardien mukaisesti mitoittamalla vaaditut rakenteet ja mallintamalla CAD-ohjelmalla valmiiksi tuotekonseptiksi. Mekaniikkasuunnittelun lisäksi tehdään tarvittaessa sähkö-,

pneumatiikka- ja/tai hydraulikkasuunnittelu. Valmistus toteutetaan suunnittelun pohjalta aina testausvalmiiksi tuoteinnovaatioksi, jota voidaan testata suunniteltavilla käytännönkokeilla sekä tietyn rajoituksen olemassa olevilla koelaitteistoilla.

TP5: Koulutuksen kehittäminen ja etäoppimismoduulien toteutus (OY vastuussa; Centria ja JEDU osallistuvat)

Työpaketissa kehitetään ajasta ja paikasta riippumattomia oppimismoduuleja, mm. tuotteen suojauksesta, konseptoinnista ja standardoinnista, joita tarvitaan tuotteen jalostamisessa ideasta markkinoitavaksi tuotteeksi. TP4 kokemukset ja ongelmakohdat pyritään huomioimaan sisällön suunnittelussa. Oulun yliopistossa koulutussisältönä on tuotteiden konseptointi sekä standardointi. Centrian tuotteen suojaus ja JEDU:n yrittäjyys ja tuotteiden valmistus. Tekoälyn roolia pyritään huomioimaan mahdollisuuksien mukaan koulutussisällöissä. Luodaan koulutusrakenne, jossa voidaan opiskella periaatteet, miten syntyneiden tuoteideoiden pohjalta toteutetaan suunnittelua tuotetta varten. Koulutuksessa huomioidaan myös kuinka syntyneen tuoteidean/laitteen keksinnöllisyys arvioidaan ja kuinka syntyneet tuoteideat tarvittaessa suojataan sopivalla tuotesuojaus menetelmällä (patentti, hyödyllisyysmalli, mallisuoja).

Lisätietoja hakemuksesta

Kustannusarvion jakaantuminen:	EU+valtio 364 442 €
Palkkakustannukset 325 394 €	Muu julkinen, oma 49 501 €
Flat rate 40 % kehittäminen 130 159 €	Kuntarahoitus, oma 41 610 €
Nettokustannusarvio yhteensä 455 553 €	Rahoitussuunnitelma yhteensä 455 553 €

Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Hankkeen kustannusarvio yhteensä	455 553 €
Hankkeen rahoitussuunnitelma yhteensä	455 553 €
Hankkeelle esitetty tuen enimmäismäärä	364 442 €, 80 %

Rahoittajan arvio hankkeesta

Hanke on Uudistuva, osaava ja osallistava Suomi 2021–2027-ohjelman mukainen ja toteuttaa sen toimintalinjan 7 erityistavoitetta 7.1. Turpeesta luopumisen alueellisesti oikeudenmukainen siirtymä. Hanke täyttää yleiset valintaperusteet ja erityistavoitekohtaisessa arvioinnissa hanke sai riittävästi pisteitä (14/24) tullakseen rahoitetuksi.

Hanke tukee oikeudenmukaisen siirtymän alueilla innovatiivista yrittäjyyttä ja uudelleen koulutusta. Hankkeen toimenpiteillä tuettava ideoiden kehittämisosaaminen vahvistaa myös alueen metallialan osaamista. Tämä tukee yritysten kasvua ja luo myös uusia mahdollisuuksia yrittäjyyteen.

Ratkaisun perustelut ja jatkotoimenpiteet

Erityisten valintaperusteiden pisteytyksessä hanke sai yhteensä 14/24 pistettä

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen EURA-rahoituskokous 29.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen Elinkeino ja luonnonvara -teemaryhmän kommentit 16.12.2024-10.1.2025

Pohjois-Pohjanmaan MYR-sihteeristö 23.4.2025

Pohjois-Pohjanmaan MYR 12.6.2025

Rahoittaja puoltaa hakemuksen hyväksymistä